

Sayı / Ref. : B.30.2.KTÜ.0.47.00.00/ 200/1292

08.08.2003

Konu / Subj. :

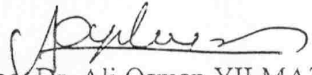
Sayın M.Can Çeliksirt & Vural Erkan

Del-Pat programı 2003 yılı bahar döneminden itibaren bölümümüzde yüksek lisans derslerinde yardımcı ders materyali olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Uzun yılların bilgi birikimi ve deneyimi ile bugünkü haline getirilen program kullanıcılar için delme-patlatma tasarımı yapmak açısından oldukça büyük kolaylıklar içermektedir. Programa yönelik olarak şu değerlendirmeler yapılabilir:

- Programın giriş menüsü oldukça kullanışlı olup, bu menüde: yapılacak işe yönelik temel bilgileri içeren (toplam kaya kazısı, proje süresi, çalışılan gün vb.) "planlama", çalışma ortamını oluşturan kayaçla ilgili bilgilerin girilmesini sağlayan (çatlaklılık, su durumu vb.) "kayaç", tane dağılımı ve kademe ölçülerinin girilmesine imkan sağlayan "kademe", kullanılacak makinelerin seçilmesine imkan sağlayan "makine", delinecek deliklerin düzenlenmesini içeren "delikler" ve ayrıca piyasada halen mevcut patlayıcıları içeren ve seçilmesine imkan sağlayan "patlayıcılar" başlıkları yer almaktadır. Programın giriş menüsünde görsellik ön plana çıkartılarak, yukarıdaki "altı" başlığın tümü giriş esnasında ekranda görülmekte, bu ise bilgilerin girişinde ve takip edilmesinde büyük kolaylık sağlamaktadır.
- Keza aynı kullanım kolaylığı programın çıkış verilerinin elde edildiği "sonuçlar" kısmında da görmek mümkündür. Bu kısımda; delme-şarj düzeni, tane dağılımı, delme maliyeti vb. konuların yer aldığı "sonuçlar", değişik delme tasarımlarının karşılaştırılmasına imkan sağlayan "karşılaştırma", delme-patlatma tasarımı yapılan basamak çalışma sisteminin sayısal değerlendirmesi ve üç boyutlu görünmesine imkan veren "geometri", kayaç parça boyut dağılımını veren "dağılım", delikler arasında gecikme aralıklarının belirlenmesi ve görsel olarak izlenmesini sağlayan "gecikme aralığı ve "organizasyon" menüleri yer almaktadır. Program uygulamada en yaygın kullanıma sahip 6 ayrı delik çapına (76, 89, 102, 115, 127, 152 mm) göre tüm değerlendirmeleri yapabilmekte ve sonuçlarını tablo düzeninde karşılaştırmalı olarak verebilmektedir.
- Programın diğer çok önemli yönlerinden bir tanesi de maliyet unsurunu göz önünde bulundurmasıdır. Böylece tasarım yapan mühendise teknik boyutunun yanısıra ekonomik olarak da sonuçlar üretmesi programı cazip kılan önemli bir yönüdür. Delme-patlatma ekipmanlarının çoğunun ithal edilerek kullanılması programın tasarımında göz önünde bulundurulmuş, ilk çalıştırılma esnasında kullanılacak dil ile (Tl/\$) paritesi güncel olarak girilmekte, bu ise maliyet unsurlarının oldukça gerçekçi olarak ortaya çıkartılmasına imkan vermektedir.

Program uzun yılların bir çabası, bilgi birikimi ve ürünü olarak bugünkü haline getirilmiştir. Bu kıymetli programı Türk kullanıcılar yanında tüm dünyanın kullanımına sunan Sayın M.Can Çeliksirt & Vural Erkan'ı kutlar, büyük emek vererek geliştirdikleri bu programı KTÜ Maden Müh. Bölümü öğrencilerinin yetiştirilmelerine cömertçe sundukları için kendilerine teşekkürü borç biliriz. Saygılarımla. 07.08.2003

Yrd. Doç. Dr. Ali Osman YILMAZ
KTÜ Maden Müh. Bölümü